

Azokban a könyvtárakban, ahol az elektronikus könyvek elérhetők, a következő esetekben tudják hasznosítani őket az olvasói igények kielégítésére:

- gyors tájékoztatás, amikor inkább csak bele kell nézni egy könyvbe, mint olvasni (pl. számítógépes kézikönyvek, hallgatói jegyzetek, általános referenzművek);
- amikor bármely releváns forrás megfelel, azaz az olvasó nem egy bizonyos címet keres;
- ha egy monográfiából csak egy rövidebb fejezetre van szükség;
- rövid határidőre kéri kölcsön a művet (pl. sokak által keresett kötelező olvasmány);

- amikor a távoli online hozzáférés az olvasó számára a könyvhöz jutás egyetlen lehetősége (pl. mozgássérült emberek).

Ez csak néhány példa azokra a helyzetekre, amikor szükség lehet a könyvtárközi kölcsönzésre, és amikor az elektronikus könyv helyettesítheti a nyomtatott változatot.

/GARROD, Penny: E-books: are they the interlibrary lending model of the future? = *Interlending & Document Supply*, 32. köt. 4. sz. 2004. p. 227–233./

(Viszocsek Eszter)

Az Oroszországi Tudományos Akadémia könyvtári rendszere

Alapszabályzatának megfelelően az *Oroszországi Tudományos Akadémia* koordinálja az ország tudományos és felsőfokú intézményeiben folyó, államilag finanszírozott alap kutatásokat. Ez azt is jelenti, hogy ugyancsak felelős az új ismeretek előállításáért és terjesztéséért, egyúttal igényli az új információk megszerzését és eljuttatását a kutatókhoz.

A tudósok információellátásával már az 1930-as években foglalkoztak: az ebben az időben kidolgozott koncepcióban szerepel, hogy a tudományos kutatások sokoldalú, információval történő kiszolgálása az akadémiai intézetek könyvtárainak feladata. Az 1950-es években megjelent ugyan a kutatások „célirányos információval való kísérése” fogalom, és a kutatóintézetekben tudományos információs osztályokat kellett volna létesíteni, ez azonban csak szűk körben teljesült. Így módon a tudósok információellátása gyakorlatilag az akadémiai könyvtárak hálózatára maradt.

Elvileg minden kutatóintézetnek kell, hogy legyen könyvtára. Ezek a könyvtárak az irodalom tárolása és szolgáltatása mellett tematikus információs központokként is működnek, tájékoztató-figyelemfelhívó tevékenységükkel segítik a kutatómunkát.

A könyvtárak mindenhol szorosan együttműködnek a kutatókkal: az intézmény kutatási terve alapján határozzák meg a könyvtár éves munkatervét, megjelölve a kiemelt fontosságú irányokat. Másrészt a tudományos munkatársak részt vesznek a könyvtári munkában: szerkesztői az intézetükben készülő tudományos bibliográfiáknak, szerzői a

szemle tanulmányoknak, közreműködnek az adatbázisok építésében, vagyis az elemző-szintetizáló munkákban.

A könyvtárak az akadémiai intézményrendszerben önálló alrendszert alkotnak, amelynek felépítése, fejlesztése az Akadémia előtt álló feladatoktól függ. Így különböző szervezetek jöttek létre, mint amilyenek a filiálék hálózata, vagy a nagy regionális kutatóközpontok könyvtárai.

Bonyolult felépítésű példaként a Természettudományi Könyvtár említhető, amelynek hálózatába 2004-ben 124 könyvtár tartozott. Ezek feladata 197 természettudományi intézet kiszolgálása. Együttes állományuk 12 millió egység, olvasóik száma 88 ezer. A könyvtárak az ország valamennyi régiójában megtalálhatók, kivéve Szentpétervárt (ahol külön akadémiai könyvtári hálózat működik) és Novoszibirszket (ahol az Oroszországi Tudományos Akadémia szibériai részlegének könyvtári hálózata található).

Az ilyen összetett, felépítésében és területileg szétágazó hálózat csak akkor tud eredményesen működni és fejlődni, ha pontosan dolgozó irányítóközpontja, és az intézményeket egységes rendszerben összefogó, stabilitását biztosító vertikális és horizontális kapcsolatrendszer van.

/ZAHAROV, A. G.–ALEKSEEV, N. G.: *Naučnaâ biblioteka RAN – èlement metasistemy „Nauka”. = Naučnye i tehničeskije biblioteki*, 9. sz. 2004. p. 19–25./

(Viszocsek Eszter)